

تحریف ناپذیری و مصونیت قرآن در کلام امام رضا(ع)

قرآن، کلام خداوند و کتاب اوست و بدون آن که مشهود بندگان باشد، در آن جلوه کرده است؛ ریسمانی الهی است که مردم را به چنگ زدن به آن امر فرموده است. بنابراین، یک طرف ریسمان به دست خداوند و طرف دیگر آن به دست مردم است.

قرآن، کلام خداوند و کتاب اوست و بدون آن که مشهود بندگان باشد، در آن جلوه کرده است؛ ریسمانی الهی است که مردم را به چنگ زدن به آن امر فرموده است. بنابراین، یک طرف ریسمان به دست خداوند و طرف دیگر آن به دست مردم است. به گزارش خبرگزاری مهر، امام علی بن موسی الرضا(ع) از لحاظ علمی منزلت بالایی داشت و از بیست و چند سالگی در مدینه به فتوا می‌نشست، آن حضرت در حرم پیامبر(ص) می‌نشست و هرگاه کسی از علمای مدینه در مسأله‌ای در می‌ماند، همگی به امام(ع) اشاره می‌کردند و مسائل خود را از ایشان می‌پرسیدند و امام(ع) هم به آن‌ها پاسخ می‌گفت. امام رضا(ع) در هر شهری از مدینه تا مرو که اقامت می‌کرد، مردم پیش او می‌رفتند و درباره مسایل دینی خود سؤال می‌کردند.

ثامن الحجج(ع) پیوسته با قرآن مأنوس بود، آنرا به دقت می‌خواند و در آیات آن تدبر می‌کرد و می‌اندیشید که درباره چه چیز و در چه وقت نازل شده است. گفتار، پاسخ و مثال‌های آن حضرت(ع) همه برگرفته از قرآن کریم بود.

ریان بن صلت به حضرت رضا(ع) گفت: درباره قرآن چه می‌فرمائید؟ حضرت فرمودند: کلام خداوند است، از آن تجاوز نکنید و هدایت را در غیر آن نجوید که گمراه می‌شوید؛ کلام الله لا تتجاوزوه و لا تطلبوا الهدی فی غیره فتضلوا. قرآن کلام خدا و ظهور فعل اوست و در مرتبه‌ای پایین‌تر از گوینده آن [خداوند سبحان] قرار دارد و نشانه اوست. پس تجاوز از حد وجودی آن، صحیح نیست. چون هدایتی برای مردم و روشنایی و چراغی از سوی خداوند است. از این‌رو، تجاوز از آن، و نیز درخواست هدایت و بصیرت از غیر قرآن جایز نیست.

بدین سبب حضرت رضا(ع) در شأن قرآن می‌فرمایند: قرآن ریسمان و دستگیره محکم الهی است؛ قرآن راه برتری است که انسان‌ها را به سوی بهشت ره می‌نماید و از آتش دوزخ می‌رهاند؛ گذشت زمان آن را فرسوده نمی‌کند و گفتار آدمیان آن را تباه نمی‌سازد. زیرا ویژه زمانی نیست و دلیل روشنی برای همه انسان‌هاست. از پیش‌رو و پشت‌سر، خط بطلان بر آن کشیده نمی‌شود، کتابی است فرود آمده از سوی خداوند حکیم حمید؛ هو حبل الله المتین و عروته الوثقی و طریقه المثلی المؤدی الی الجنة و المنجی من النار، لا یخلق علی الأزمه و لا یغث علی الألسنه؛ لآته لم یجعل لزمان دون زمان، بل جعل دلیل البرهان و الحجة علی کلّ انسان، لا یأتیه الباطل من بین یدیه و لا من خلفه، تنزیل من حکیم حمید.

بنابراین، قرآن کتاب زنده‌ای است که نمی‌میرد و کلام حقی است که باطل نمی‌گردد. زیرا مظهر تام خداوند «حي» است و مرگ و نیستی در او ندارد، خداوندی که حق است و هرگز بطلان به گرد او نمی‌چرخد. زیرا خدای متعالی آن را برای زمان و مردمان خاص نازل نفرموده است. از این جهت در هر زمانی جدید است و تا روز قیامت نزد هر قومی تازه و شکوفاست؛ لأن الله تعالی لم ینزله لزمان دون زمان و لناس دون ناس، فهو فی کلّ زمان جدید، و عند کلّ قوم غضّ الی یوم القیامة.

دلیل صیانت قرآن کریم از تحریف

بر پایه نص قطعی، پس از رسول خدا(ص) و قرآن، پیامبر و کتابی نیست. وجود عنصری آن حضرت مانند دیگر انسان‌ها از دنیا رخت بر می‌بندد و خداوند برای هیچ بشری پیش از ایشان عمر جاودانه قرار نداده است.

آری، هر انسانی طعم مرگ را می‌چشد، پس اگر راهیابی بطلان به آخرین کتاب آسمانی روا باشد و محتوای آن دستخوش تغییر گردد و معارفش دچار تحریف شود، باید اساس نبوت منقرض و ریشه رسالت بریده شود. چون پس از قرآن کتابی و بعد از پیامبر(ص) پیامبر دیگری نیست؛ لیکن پیش از این ثابت کردیم که تحقق نبوت همواره ضروری است.

پس، تحقق نبوت از طریق حقانیت قرآن قطعی است. این، دلیل عقلی بر مصونیت قرآن کریم از تحریف است. می‌شود این دلیل را از کلام حضرت رضا(ع) نیز استنباط کرد: ... قرآن برای زمان خاصی نیست، بلکه دلیلی روشن و حجتی بر همه انسان‌هاست. کتابی که از پیش‌رو و پشت سر بطلان در آن راه نمی‌یابد...؛ لآته لم یجعل لزمان دون زمان بل جعل دلیل البرهان و الحجة علی کلّ انسان، لا یأتیه الباطل من بین یدیه و لا من خلفه....

پس، اگر به سبب عدم مقتضی جاودانگی، زوال قرآن شدنی باشد؛ یعنی مشکلات زندگی انسان را نتواند برطرف کند و نیز پاسخگوی شبهات علمی نبوده، از هدایت انسان به مقاصد الهی ناتوان باشد یا به جهت وجود مانع از دوام و پایداری، دچار

دسیسه و تحریف و تغییر گردد؛ قرآن ریسمانی ناستوار است و دستگیره‌ای ناپایدار، و تمسک به آن ناروا و ناممکن.

آری، چنین قرآنی نوری ندارد تا بر دیگر ادیان بدرخشد و بطلان آن‌ها را آشکار سازد و بر آن‌ها چیره گردد؛ هر چند بر خلاف میل مشرکان باشد و قهراً بر اثر طوفان‌های شرک و کفر، نور ضعیفش خاموش و در نتیجه نابود می‌شود؛ هر چند بر خلاف خواسته مؤمنان باشد.*

*برگرفته از کتاب "قرآن حکیم از منظر امام رضا(ع) به قلم حضرت آیت الله العظمی جوادی آملی.